

دوسرے نمبر پر مولانا نمیں الحسن ہاشمی کا شکریہ واجب ہے جنہوں نے ابتداً تیار یوں بس با تھوڑیا اور خط و کتابت سے لے کر مضمایں کے انتخاب اور ترتیب میں تعاون کیا۔

اس دوران میں نے مضمایں کی فراہمی کے لیے خود بھی کوشش کی اور اس سلسلہ میں مختلف اکابرین کی خدمت بیس حاضر ہو کر ان سے مضمایں لکھنے کی ذاتی طور پر بھی درخواست کی، اس سلسلہ میں حضرت مولانا سید ابو الحسن علی ندوی کا خاص طور پر شکریہ واجب ہے جنہوں نے نہ صرف مضمون لکھنے کی رحمت الٹھائی بلکہ اپنے حوصلہ افزائی کا کام اپنی زبان مبارک سے ارشاد فرمائے کہ اس سے بہت بلند ہوئی اور کام آسان معلوم ہونے لگا۔

حضرت مولانا علی میاں نے از راہ خور دنو ازی مجوہ سے یہ وعدہ بھی فرمایا کہ وہ مفلکات نمبر کی اشاعت کے بعد اس کے اجراء کی تقریب کی سند صدارت کو بھی رونق بخششیں کے امید ہے کہ نمبر کی اشاعت کے بعد ہمیں مولانا موصوف کی سرپرستی کے جذبہ سے ایک بار پھر مفخر ہونے کا موقع ملے گا۔

زیرِ نظر نمبر کی اشاعت کے سلسلے میں ہمارے کرم فرما اور رفتی صاحبؒ کے شخص اور قدر دا سید اقبال احسان رحمنی (رحمۃ اللہ علیہ) اور ارواد اکادمی فہمی کے صدر محترم و اکابر خلیق انجمن اور عالی جناب حکیم عبدالحکیم صاحب کا شکریہ بھی ضروری ہے جن کی مسامی نے برہان کے مفلکات نمبر کی اشاعت میں مابی استعانت کے ذریعہ ہمارا کام بہت آسان کر دیا۔

آخر ہیں، میں برہان کے نام مضمایں نگار حضرات سرپرستوں قادرین اور خاص کر مولانا حکیم محمد راحی حسینی صاحب کا شکریہ ادا کرنا ضروری سمجھتا ہوں جن کی سلسل توجہات اور قدر افزائی سے شیشکل منزل آسان ہوئی اور تقریباً ایک سال کی سخت محنت اور ذہنی پریشانی سے بالآخر نجات مل گئی۔ خدا کرے یہ نمبر قبولِ عام کی سند حاصل کرے۔ آئین

محمد الرحمٰن عثمانی۔ ملیحہ و مہتمم ندوۃ المصنفوں، رسالہ برہان جامع مسجد فہمی

فہرست مرضیاءں

پہلا حصہ

صفحہ

۲	مولانا ابو الحسن علی ندوی	۱۰: چند یاریں چند باتیں
۱۸	ڈاکٹر معین الدین تقائی	۱۱: مفتی صاحب ایک منکر الراج مریض
۲۲	مولانا حکیم محمد عززان اخنی	۱۲: حضرت مفتی عقیق الرحمن عثمانی
۳۱	الحاج احمد سعید طیب آبادی	۱۳: مفتی صاحب کی یادیں
۳۸	ڈاکٹر يوسف نجم الدین	۱۴: مفتی صاحب کی یادیں
۳۹	قاضی زین العابدین سجاد میر جھی	۱۵: مفتی صاحب کی زندگی کے چند گذشتے
۵۰	رضی الدین احمد	۱۶: حضرت کی یاد آئی
۷۶	قاضی اطہر مبارکبوری	۱۷: مفتی صاحب سے میرے علمی تعلقات
۹۵	مولانا حنفی ملی	۱۸: مفتی عقیق الرحمن عثمانی اسلام کی روایات
۱۰۹	محمد ظفر الدین مقناحی	۱۹: مفتی عقیق الرحمن عثمانی
۱۳۵	مولانا انسیں الحسن راشی	۲۰: خدمت افتخار
۱۴۶	حکیم حسین دہلوی	۲۱: مفتی عقیق الرحمن عثمانی
۱۵۲	قاری محمد ادریسی	۲۲: وہ بہار جہر کجھی لوط نہ سکی
۱۵۶	پردیشیر خاہر محمود	۲۳: مفتی صاحب مرحوم
۱۵۹	ڈاکٹر تنوری راحمد علوی	۲۴: صاحب ذکر و فکر
۱۶۲	حکیم عبدالقوی دریا باری	۲۵: فخر و قرن
۱۶۸	مولانا اخلاق حسین قاسمی	۲۶: مفتی صاحب کی یادیں
۱۶۹	مولانا النظرتاء مسعودی	۲۷: گوہر شب چران
۱۷۹	کرنل بشیر حسین زیدی	۲۸: ان کی یاد
۱۹۹	ڈاکٹر سید احتقام احمد	۲۹: مفتی عقیق الرحمن عثمانی نقوش و شاہراہ
۲۰۱	مولانا سالم قاسمی	۳۰: ایسی چیز کاری بھی یا زانے خاکستر من پھی
۲۰۵	حاجی محمد رفیع	۳۱: سر اپنی شفقت مفلک ملت
۲۱۶		

۲۱۸	ڈاکٹر ماجد علی	۲۳۔ مفتی عتیق الرحمن عثمانی
۲۲۴	الحنج محمد الکریم پارکیجہ	۲۴۔ احسانات کی چنان
۲۲۵	حکیم سید الیاس	۲۵۔ پیکر علم و بصیرت مفتی صاحب
۲۳۱	ظہیر النبی	۲۶۔ مفتی عتیق الرحمن عثمانی کی شخصیت
۲۳۸	محمد علی غوری	۲۷۔ ایک سچا ہمدرد عظیم رہنا
۲۴۳	حکیم اجمل خاں	۲۸۔ حسن بیوائے
۲۶۱	ڈاکٹر یوسف الدین	۲۹۔ مفتی عتیق الرحمن عثمانی
۲۶۳	ڈاکٹر رحیمانہ ضیا	۳۰۔ آسمان اُن کی بحد پر
۲۸۰	اظہر صدیقی	۳۱۔ مولانا مفتی عتیق الرحمن عثمانی کی
۲۸۵	مفتی فضیل الرحمن عثمانی	۳۲۔ بیبرے ابا جان
۲۹۰	کفیل الرحمن نشاط	۳۳۔ سانحہ ارتھاں
۲۹۲	شبیہر احمد راہی	۳۴۔ حضرت مفتی عتیق الرحمن عثمانی
۲۹۸	مولانا سید محمد فاروق	۳۵۔ ایک مثالی شخصیت
۳۰۱	عظماء الرحمن قاسمی	۳۶۔ فکر ملت
۳۰۵	فوق کریمی	۳۷۔ اب انہیں دھونڈیں
۳۱۲	حکیم محمد نختار احمد اصلاحی	۳۸۔ مفتی صاحب
۳۱۴	عبدالحق طارق دہلوی	۳۹۔ پچھے ماہنامہ برہان کے متعلق
۳۲۱	شمس الرحمن نوید عثمانی	۴۰۔ تاثرات
۳۲۲	اخلاقی مرزا کراچی	۴۱۔ شجر سایر دار
۳۲۸	محمد سعید الرحمن شمس	۴۲۔ حضرت قبل مفتی صاحب یاریں و تاثرات
۳۳۸	حافظ قاری محمد سلیمان	۴۳۔ ایک اعلیٰ کرمدار منظر

دوسرا حصہ

آپ بیتی، سفرناموں، ریڈیو ای فقریروں، متفق مضامین اور سوسائٹی خاکوں نے متعلق مفتی صاحب کے اسلوب تحریر کے نمونے۔

تبیسرا حصہ

مفتی صاحب کے نام اہم اور تاریخی شخصیتوں کی کچھ اہم اور تاریخی تحریریں خطوط: شیخ عبداللہ، ڈاکٹر سید محمود، مولانا محمد مسلم (سابق ایڈیٹر دعوت دہلی)

چوتھا حصہ

سیاسی، علمی، دینی اور صحافتی شخصیتوں کے ناشرات اور پیغامات

مشترفات

صفحہ	صفحہ	صفحہ	صفحہ	صفحہ	صفحہ	صفحہ	صفحہ	صفحہ	صفحہ
۳۱۸	۲۳	-ڈاکٹر باجڑی خال	۲۲	-ڈاکٹر باجڑی خال	۲	۱	۲	۱	۱
۳۲۹	۲۴	-امحاج عبدالکریم پاریکچھ	۲۵	-حکیم سید محمد الیاس میرٹھی	۲۳	۲۲	۲۱	۲۰	۱۹
۳۳۰	۲۶	-ظہیر الغبی	۲۷	-محمد علی غوری	۲۸	۲۷	۲۶	۲۵	۲۴
۳۳۱	۲۸	-حکیم اجمل خال	۲۹	-ڈاکٹر يوسف الدین	۲۹	۲۸	۲۷	۲۶	۲۵
۳۳۲	۳۰	-ڈاکٹر ریحانہ ضینا	۳۱	-اطہر صدیقی	۳۱	۳۰	۲۹	۲۸	۲۷
۳۳۳	۳۲	-مفتی فضیل الرحمن بلال عثمانی	۳۴	-مولانا سید محمد فاروق	۳۲	۳۱	۳۰	۲۹	۲۸
۳۳۴	۳۳	-کفیل الرحمن نشاط	۳۵	-مولانا سید محمد رای	۳۳	۳۲	۳۱	۳۰	۲۹
۳۳۵	۳۴	-مولانا عطاء الرحمن قاسمی	۳۶	-ڈاکٹر فرقہ کوئی	۳۴	۳۳	۳۲	۳۱	۳۰
۳۳۶	۳۵	-حکیم محمد مختار اصلاحی	۳۷	-عبدالله طارق	۳۵	۳۶	۳۵	۳۴	۳۳
۳۳۷	۳۶	-شمس الرحمن لوزید عثمانی	۳۸	-شمس الرحمن لوزید عثمانی	۳۶	۳۷	۳۶	۳۵	۳۴
۳۳۸	۳۷	-اخلاق مرزا کرجی	۳۹	-حکیم سید احمد	۳۷	۳۸	۳۷	۳۶	۳۵
۳۳۹	۴۰	-محمد سعید الرحمن شنس	۴۰	-ڈاکٹر سید احتشام احمد	۴۰	۴۱	۴۰	۳۹	۳۸
۳۴۰	۴۱	-حافظ قاری محمد سیمان	۴۱	-مولانا محمد سالم قاسمی	۴۱	۴۲	۴۱	۴۰	۳۹

پہلا جھٹہ

کہتی ہے بجھ کو خلقِ خدا غائب کیا